

5HD200 Hospodářské dějiny

Přednáška č. 5

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Válka

Starého typu (klasická válka)

- konflikty před první světovou válkou
- většinou lokálně i časově omezené (výjimky: třicetiletá válka, napoleonské války)
- nebyla celospolečenským fenoménem

Válka

Moderní válka

- 20. století
- výrazněji její průběh a výsledek ovlivňuje ekonomická výkonnost válčících států
- celospolečenským fenoménem
- narůstá také podíl civilních obětí na celkovém počtu obětí

První světová válka

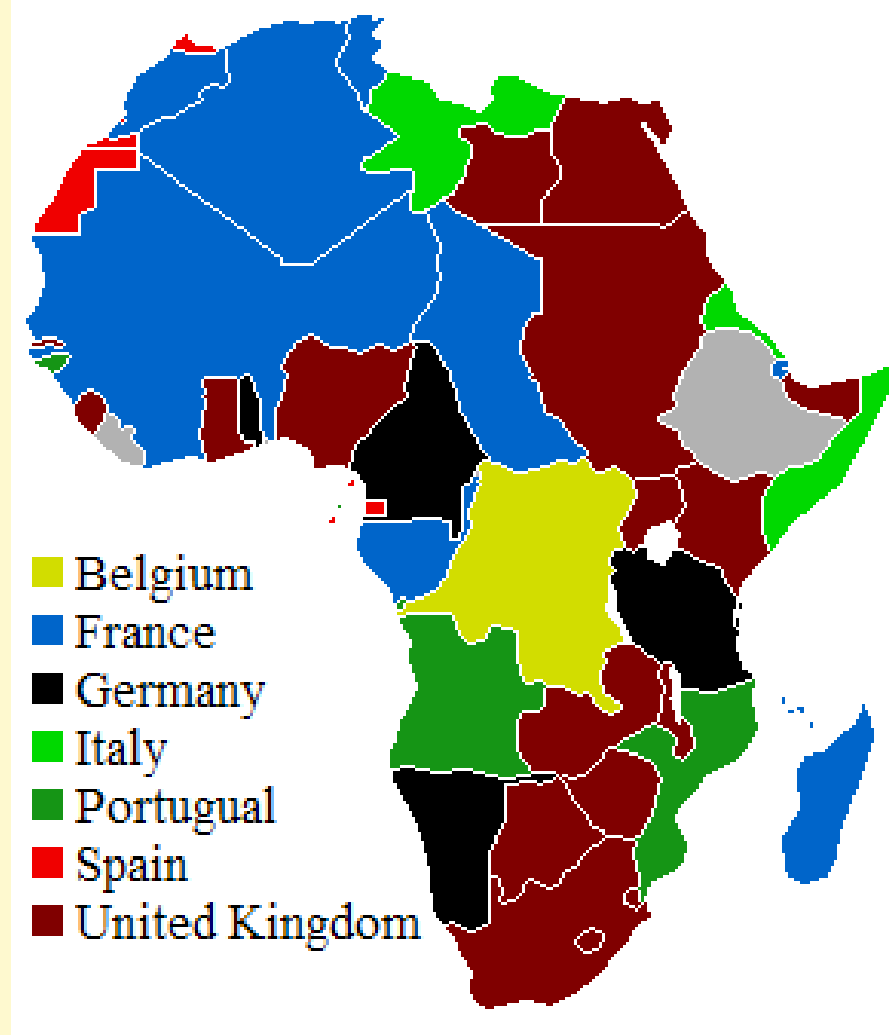
- začínala jako konflikt starého typu
- negativní dopad pokrok v oblasti vojenské techniky
- zlepšily se zdravotnické statistiky

První světová válka

Příčiny

- výsledek celé řady faktorů
- německo-francouzský antagonismus
- ekonomické důvody (nová odbytíště, nové zdroje surovin a paliv)
- soupeření v koloniích

První světová válka

Začátek

- kontroverzní okolnosti začátku války
- vypuknutí války jako selhání evropské diplomacie
- propaganda (spravedlivé cíle, konečné vítězství)
- Dohoda: Rusko, Francie, Británie, Itálie, USA
- Ústřední mocnosti: Německo, Rakousko-Uhersko, Bulharsko, Turecko

První světová válka

Schlieffenův plán

- inspiroval německou armádu v době první a částečně i druhé světové války
- rychlý útok do srdce Francie
- Německo nechce bojovat na dvou frontách (na západě s Francií a na východě s Ruskem)
- vize rychlé porážky Francie, aby se Německo mohlo plně soustředit na válku s Ruskem

První světová válka

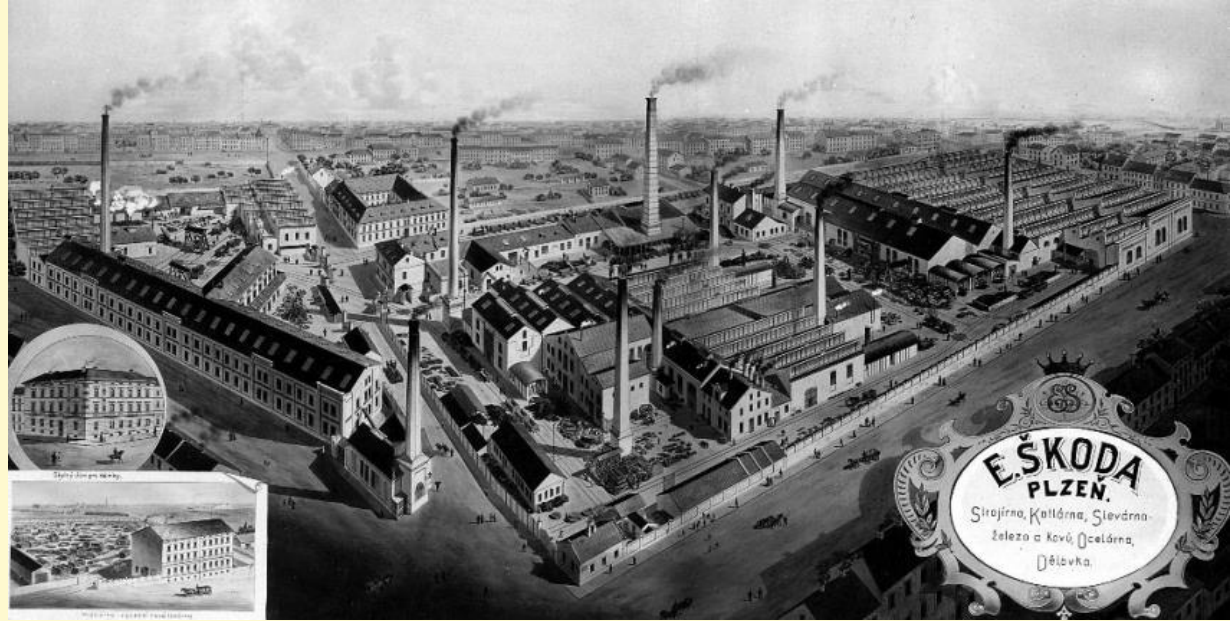
Ekonomické aspekty

- přechod na válečnou ekonomiku
- muniční krize (podzim 1914)
- razantní nárůst vojenských výdajů
- omezení mezinárodního obchodu

První světová válka

Ekonomické aspekty

- rostoucí státní zásahy do ekonomiky
- expanze státní byrokracie
- efekt západky (ratchet effect)
- deformace průmyslové výroby

První světová válka

Ekonomické aspekty

- útlum výroby spotřebního zboží
- rostoucí podíl žen zaměstnaných v průmyslové výrobě
- změny v zemědělství, nedostatek potravin
- zhoršilo se ekonomické postavení západní Evropy vůči Spojeným státům

První světová válka

Ekonomické aspekty

- vstup USA do války (ekonomický význam)
- vysoká inflace
- rostoucí státní dluh
- USA strategickým věřitelem dohody

První světová válka

Ekonomické aspekty

- zvyšování daní
- Evropané obecně omezili své obchodní a podnikatelské aktivity mimo Evropu
- náklady spojené s válkou: Dohoda (téměř 200 miliard dolarů),
Ústřední mocnosti (téměř 90 miliard dolarů)

První světová válka

Důsledky

- celkové mocenské, politicko-ekonomické posílení USA
- postavení Evropy v globálním měřítku oslabilo
- zcela nová situace v Rusku (otázka splácení starých dluhů a náhrad za znárodněný cizí majetek, otázka zapojení Ruska do evropského obchodu)

První světová válka

Důsledky

- oslabení Německa
- válečná ekonomika ovlivnila na řadu let fungování mírového hospodářství
- technologický pokrok (rozvoj pásové výroby)
- ekonomické aspekty rozpadu Rakousko-Uherska
- vhodné podmínky pro vznik extremistických politických hnutí

Mírové smlouvy

Saint-germainská smlouva

- s Rakouskem, 10. září 1919
- omezení armády
- teritoriální změny (vznik nástupnických států, jižní Tyroly k Itálii atd.)
- dokument ztratil svůj smysl v březnu 1938

Mírové smlouvy

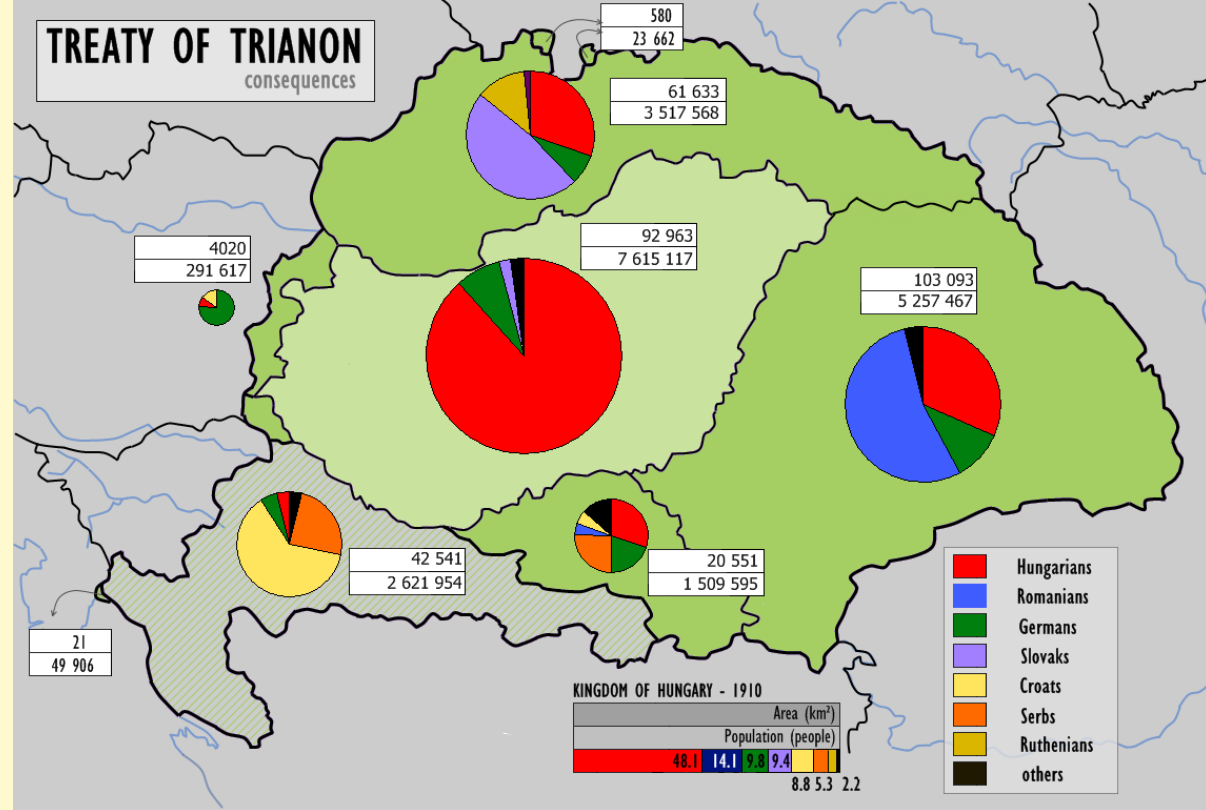
Trianonská smlouva

- s Maďarskem,
4. června 1920

- omezení armády

- teritoriální změny (Sedmhradsko, Slovensko, Zakarpatská Ukrajina atd.)

- dlouhodobě ovlivňuje vztahy se sousedními státy

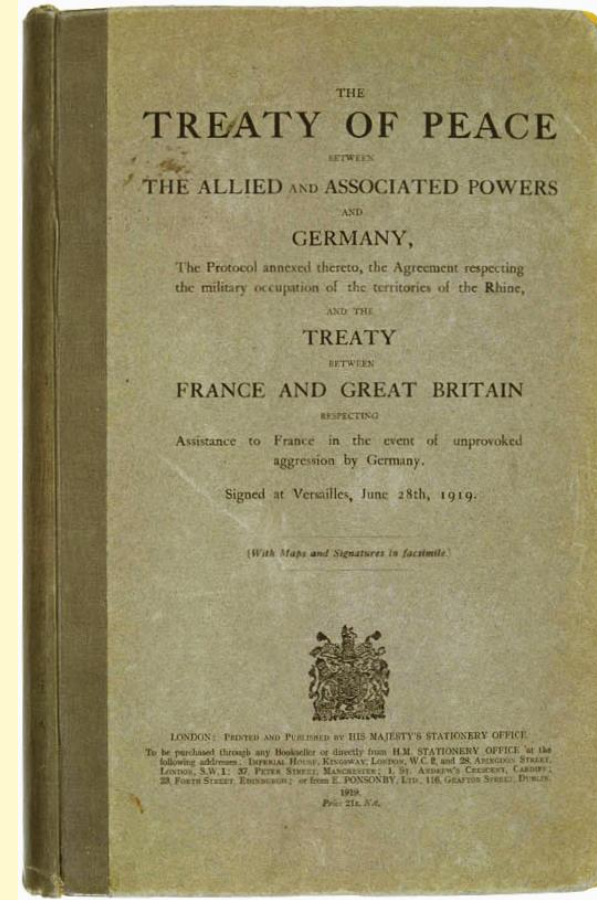

Mírové smlouvy

Versailleská mírová smlouva

- s Německem, 28. června 1919
- největší vliv na poválečné uspořádání Evropy
- teritoriální změny (Alsasko, Lotrinsko, Poznaňsko, Hlučínsko atd.)
- ztráta kolonií, vznik demilitarizovaného pásma
- zákaz všeobecné branné povinnosti

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

